

Näkökulmia sisipolitiikkaan

Taru Peltola, Suomen ympäristökeskus
Outi Ratamäki, Itä-Suomen yliopisto

Yhteistoiminnallisia ratkaisuja sirpaloituvien yhteiskuntien ongelmiin - käännö yhteishallintaan ympäristöpäätöksenteossa (CORE)

- Rahoittaja: Strategisen tutkimuksen neuvosto / Suomen Akatemia, Ohjelma “Muuttuva yhteiskunta ja aktiivinen kansalaisuus” (4,1 M€)
- Kesto 4 vuotta (1.10.2017 - 30.9.2021)

collaboration.fi

#corestn

@core_STN

#yhteishallinta

#strateginentutkimus

#cogovernance

@collaborationfi

Project: CORE - Collaborative remedies for fragmented societies - Facilitating the collaborative turn in environmental decision-making

Puheemme tavoite

Tarjolla muutama poikkeava ajatus tuttuihin asioihin.

Pienen pieniä toisin ajattelemisen tapoja. Säröjä. Koska niissä piilee muutos.

Teemat, sisällöt

- A. Lukot
- B. Pitkään jatkuneiden ristiriitojen piirteitä
- C. Odotukset ja asiat

A. Lukot

Suomalainen susipolitiikka on monin osin lukossa, jumissa eri suunnilta. Esimerkiksi:

Direktiivin oikeudelliset normit luovat tiukat reunaehdot päätöksenteolle ja raskauttavat päätöksentekoprosesseja vs. Tavoitteet kannan kasvun hillitsemiseksi tai susimäärän alentamiseksi ovat vahvat ja tinkimättömät.

TAI

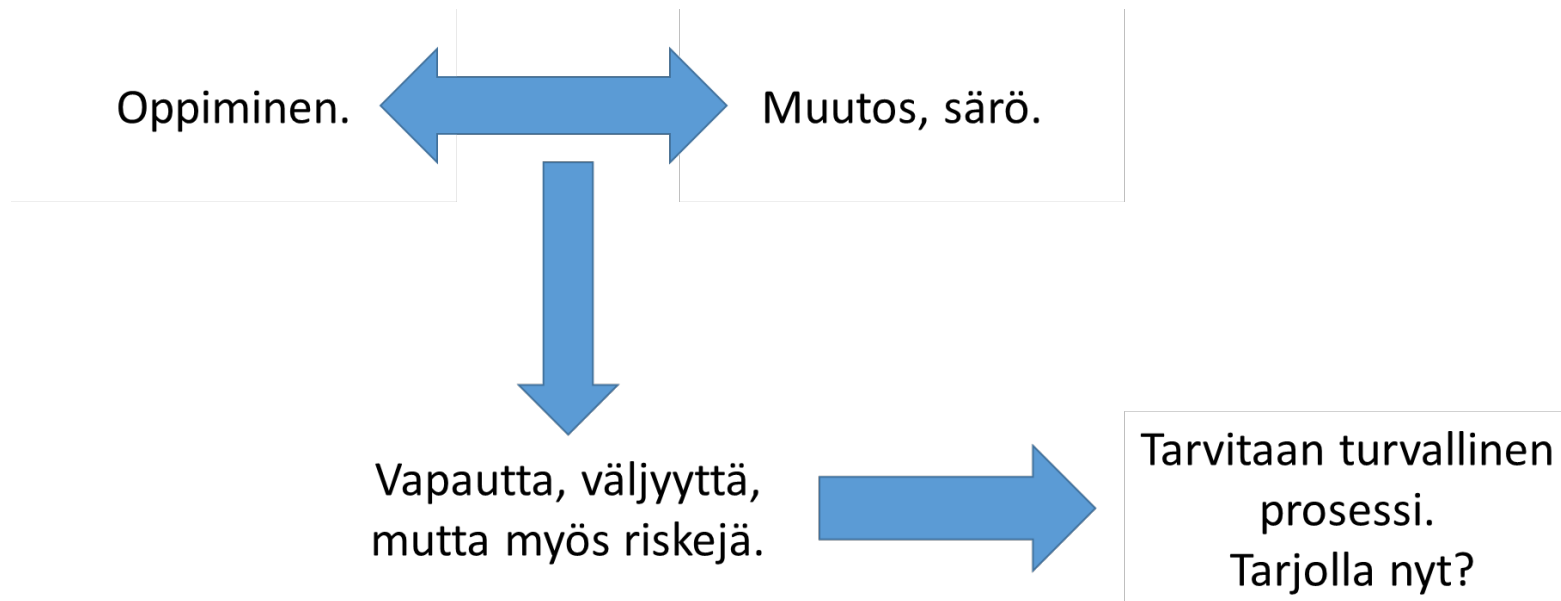
Susikantaa vaaditaan vahvistettavaksi vs. Paikallisen tason sietokyky on jo ennestään koetuksella.

Tämän tietää kaikki, mutta se mihin kiinnittäisin huomiota, on se, kuinka se vaikuttaa toimintamahdollisuuksiin. Direktiivi tai ristiriidat eivät estä olemasta luova, mutta jumi/lukko estää.

→ jumi, vähän tilaa keskustelulle, luovuudelle, uusille ideoille, koska kukaan ei tahdo

Voi jatkaa lukon ylläpitoa, mutta jos....

...kyllästyttää (tämä on siis valinta)

Tässä on nyt mahdollisuus

Lukkoa ylläpitäviä varten ei kannata tällaista prosessia aloittaa. Sille on jo (ollut) omat harjoituskenttensä.

Oltava valmis säröilemään, muuttumaan, oppimaan, hyväksymään vaihtoehtoja, väljentämään omia ajattelutapoja, olemaan luova.

Aito yhteistyö vs. (pelkkä) omien etujen ajaminen.

Joutuu pohtimaan, millä positiolla on mukana? Osana ryhmää, vai (tausta)intressiensä edustajana? Muutosagenttina eri suuntiin?

B. Pitkään jatkuneiden ristiriitojen piirteitä

1. Tietoa ei käytetä yhteisen tilannearvion muodostamiseen ja ongelmanratkaisun tueksi
2. Konfliktin taustalla on ongelmia, joiden ratkaisemiseen ei ole toimivia kanavia
3. Konflikti on hyödyllinen
4. Vallan tavoittelu ja kasautuminen estää toiminnan
5. On yhteistyöhön sitoutuneita toimijoita, mutta ulkoinen legitimitetti puuttuu

1. Tietoa ei käytetä yhteisen tilannearvion laatimiseen ja ongelmanratkaisuun

- tiedosta voi tulla poliittisen kamppailun väline sen sijaan että sitä käytettäisiin resurssina tilanteen arvioimiseen ja ratkaisuvaihtoehtojen luomiseen
- tosiasioiden kieltäminen, vähättely tai valikoiva käyttö voivat olla tapa pönkittää omaa asemaa

1. Tietoa ei käytetä yhteisen tilannearvion laatimiseen ja ongelmanratkaisuun

- esim. ilmastokeskustelu: ongelman olemassaolo nykyisin laajasti tunnustettu, mutta ilmastotietoa ei täysimääräisesti käytetä ongelmanratkaisuun, vaan esim. kansallisten etujen maksimoimiseen

The screenshot shows the Helsingin Sanomat news website. The top article, by Kotimaa, is titled "Kuiva hellekesä ajaa maatilat ahdinkoon: karjaa uhkaa ennenaikainen teurastaminen" (Dry hot summer drives farms to despair: early slaughter threatens livestock). The bottom article, also by Kotimaa, is titled "Valkoinen tuholainen leviää Suomeen, eikä sitä pysäytä edes pakkanen – havununna on Euroopan pelätyimpiä metsätuholaisia" (White pest spreads to Finland, even frost won't stop it – spruce budworm is one of Europe's most feared forest pests). To the right, a snippet of a Kauppalehti article is visible, titled "Suomelle osavoitto metsäsodassa – uusi laskenta edessä" (Finland a partial victory in the forest war – new calculation on the way).

HELISINGIN SANOMAT Peltola

Kotimaa

Kuiva hellekesä ajaa maatilat ahdinkoon: karjaa uhkaa ennenaikainen teurastaminen

Ruotsin vanhoilla alueilla teurastaminen uhkaa johtua kuivasta kaudesta. Teurastuslaitoksilla on tullessa "Siinä on u..."

HELISINGIN SANOMAT Peltola

PÄIVÄN TIMANTTI: Työelämä on ajautunut aivot turvuttavaksi silpuksi – Aivotutkijoiden ratkaisu on uusi työaika

Kotimaa

Valkoinen tuholainen leviää Suomeen, eikä sitä pysäytä edes pakkanen – havununna on Euroopan pelätyimpiä metsätuholaisia

"Vielä on aikaa toimia", muistuttaa havununnen levinneisyyttä tutkinut Julia Fält-Nardmann.

HELISINGIN SANOMAT Peltola

Kotimaa

Äärikesä kuivatti vuolaat joetkin – Jos pohjavesivarastot eivät talven aikana täyty, ensi kesästä voi tulla vielä tätäkin kuivempi

Haminalainen maatalousyrittäjä Ismo Kiuru kertoo, että pohjavedestä ei riitä pelloille eikä lypsykarjalle. Alueen joet ovat silminnähden kuivia. "Ravut kuolevat tyhjiin uomiin ja kalat hapenpuutteeseen."

Kauppalehti Uutiset Pörssi Yritykset Keskustelu Blogit

Olet lukenut 2/5 maksutonta uutista. Kirjaudu

KL NYT
Tärkeimmät uutiset ja
terävimmät näkemykset
nyt.

24.9. 18:00 MARKKINOL...
Mediamainonta on jälleen

Suomelle osavoitto metsäsodassa – uusi laskenta edessä

15.12.2017 6:00

[Ympäristö](#) [Politiikka](#) [EU](#)

[f](#) [t](#) [in](#) [s](#)

Ministeriö yrittää laskea Suomelle sopivan hiilinielutason, joka kelpaisi myös muille EU-maille.

Taistelu on voitettu, mutta sodan tulos on edelleen epävarma, voisi luonnehtia EU:n jäsenmaiden, komission ja parlamentin yhteistä näkemystä siitä, miten hiilinielut ja metsien ja maankäytöstä (Lulucf) aiheutuvat päästöt otetaan huomioon EU:n ilmastotavoitteissa vuoteen 2030 saakka.

Mikä ihmeen Lulucf?

EU:n Lulucf-asetus muodostaa yhdessä päästökauppadirektiivin ja yhä valmisteilla olevan taakanjakoasetuksen kanssa kokonaisuuden, jolla EU toimeenpanee Pariisin ilmastositomusta ja joka ohjaa EU:n ilmastopolitiikkaa vuosina 2021-2030.

Tosiasioiden tunni(u)staminen on ongelmanratkaisun alku.

- Mikä mahdollistaa harkitun ja rationaalisen toiminnan? Auttaako susikannan kokoa ja kanta-arvioita koskeva väittely ratkaisujen luomisessa?
- Voidaanko luoda yhteinen ”teoria muutoksesta” - käsitys siitä, miten jokin ongelma tai tilanne ratkaistaan?
- ensiaskel: yhteisen käsityksen muodostaminen siitä, mikä on faktaa, mistä ollaan eri mieltä, mitä ei vielä tiedetä ja mitä pitäisi tietää

2. Konfliktin taustalla on ongelmia, joiden ratkaisemiseen ei ole toimivia kanavia

Kansan Uutiset

KOTIMAA ULKOMAAT TALOUS KULTTUURI NÄKÖKULMIA BLOGIT

SAAMELAISET EIVÄT PÄÄSSEET TOSIASIAALLISESTI VAIKUTTAMAAN TENON VESISTÖN KALASTUSSÄÄNTÖIHIN

SIRPA PUHAKKA • 21.7.2017 13.00

KOTIMAA

Ellos Deatnu -liike vaatii selvitystä valtioilta Tenon vesistön omistus- ja hallintavallasta.

yle UUTiset

Etusivu Tuoreimmat Urheilu Sää Kotimaa Ulkomaat Talous Poliitiikka Kul

Suomi ei ratifioi alkuperäiskansojen ILO 169 -sopimusta tällä vaalikaudella

Suomi ei ratifioi alkuperäiskansojen oikeuksia käsittelevää ILO 169 -sopimusta tällä vaalikaudella. Ratifiointiesitys jätettiin pöydälle perjantai-iltana eli sopimuksen käsittely siirtyy seuraavalle hallitukselle.

Poliitiikka 13.3.2015 klo 21:00 | päivitetty 10.8.2016 klo 21:12

- Esim. Tenon lohikiistassa on kyse paitsi lohikannan turvaamisesta, myös saamelaisten oikeuksista
- Osapuolet rajaavat ja määrittelevät ongelman eri tavoin
- Lohiasioita on vaikea ratkaista ilman että ratkaistaan alkuperäiskansojen asemaan liittyviä kysymyksiä

2. Konfliktin taustalla on ongelmia, joiden ratkaisemiseen ei ole toimivia kanavia

- epäoikeudenmukaisuuden kokemukset tai kulttuuriset vastakkainasettelut vaikuttavat ristiriitojen ratkaisuun; sisipolitiikassa esim. maaseudun ja kaupungin vastakkainasettelu, maaseudun taloudellinen ahdinko, EU-jäsenyys, heikkenevä poliittinen asema
- Susikannan hoitosuunnitelmalla on vaikea vastata näihin; samalla taustaongelmia ei voi kuitenkaan vain sivuuttaa
- taustaongelmat on syytä tunnistaa:
 - mihin voimme vaikuttaa?
 - mikä on taustaongelmien vaikutus käsillä olevan ongelman ratkaisumahdollisuuksiin?

3. Konflikti on hyödyllinen

- Konfliktit ovat hyödyllisiä, ne luovat mahdollisuuksia muutokselle,
- esim. Lappajärven ”kansanpato”/”patokapina”: historiallinen esimerkki paikallisten asukkaiden toimista säännöstelyn aiheuttamien ongelmien esiin nostamiseksi (ks. Lyytimäki, Jari (2018). Huumori ympäristönsuojelussa. SYKE:n julkaisuja.)
- tilanteen kärjistäminen on keino vaatia ja saada aikaan muutosta >huomiopolitiikkaa
- konfliktiin rakastuminen voi kuitenkin estää muutoksen

3. Konflikti on hyödyllinen (joillekin)

- kenen etu voimakas vastakkainasettelu on?
 - mitä sillä tavoitellaan?
- vs.
- mitä voidaan saavuttaa yhteistyöhakuisuudella?
 - miten syntyy hyvää osallistumistahtoa?

yle UUTISET

Etusivu Tuoreimmat Urheilu Sää Kotimaa Ulkomaat Talous Poliitiikka

Suomen soisin maakunta haluaa virallistaa asemansa Euroopassa – kosteus onkin nyt valttia

Suo siellä, vetelä täällä kääntyy voitoksi Pohjois-Pohjanmaalla.

Kosteikot 16.2.2017 klo 12:43 | päivitetty 16.2.2017 klo 19:52

Turvealan mainos ravistaa ajattelemaan: "Maailman hölmöin kansa, uppoaminen on oma valintamme"

Talous 01.02.2017
Henrik Schäfer

Kansantalous hyötyisi turpeen käytöstä, muistuttaa Bioenergia ry:n ja turvealan yhteisen turveinfo.fi -sivuston kampanja.

Esim. Turvealan kampanjan kärjistynyt asetelma vs Pohjois-Pohjanmaan turvetoimijoiden yhteistyöhakuisuus;

- aggressiivisella vastakkainasettelulla voidaan pyrkiä pönkittämään omaa asemaa ja tavoitteita
- yhteistyöllä voidaan kehittää vastuullisen käytön periaatteita ja tunnistaa kosteikkojen monipuoliset taloudelliset, yhteiskunnalliset ja sosiaaliset hyödyt (matkailu, vesistöjen tilan parantuminen, tulvasuojelu)

3. Konflikti on hyödyllinen

- jatkuva kiista sudesta tarjoaa väylän osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun
- missä vaiheessa oman roolin ylläpitämisestä tulee tärkeämpää kuin susiongelman ratkaisusta?
- pystytäänkö susi näkemään yhtä aikaa useasta eri näkövinkkelistä ja uusista tulokulmista?

4. Vallan tavoittelu ja kasautuminen estää toiminnan

“Nykyään valtaan pääsy on tärkeämpää kuin asioiden hoitaminen” -
Hesburgerin perustaja Heikki Salmela, IL 30.12.2016

Lista, Norja. Kuva: Havstad112/Creative Commons CC-BY-SA 4.0/Wikimedia Commons

- kuvitellaan, että monimutkaiset ongelmat ratkeavat, kun oma määräysvalta ja etu on maksimoitu
- yhden toimijan vaikutusvallan lisääminen / vallan kasaantuminen tietylle akselille ei välttämättä ratkaise ongelmaa tai kiistaa
- Monimutkaiset ongelmat eivät katoa yksinkertaisilla ratkaisuilla
- Esim. Lista, Farsund, Etelä-Norja: rannikkoalueiden käyttöä koskevat kiistat eivät ratkenneet vallan uusjaolla (hallinnolta maanviljelijöille), vaan konflikti muuntui yrityksissä ratkaista se
- yhden intressitahon voimautuminen voi jättää marginaaliin ryhmiä (virkistyskäyttäjät), joilla on legitiimejä vaatimuksia tai jotka vaikuttavat omilla toimillaan ongelmanratkaisumahdollisuuksiin

4. Vallan tavoittelu ja kasautuminen estää toiminnan

- Susipolitiikassa on vastakkain yleinen etu ja yksityinen etu, mutta myös erilaiset yksityiset edut voivat olla ristiriidassa (esim. eri elinkeinot)
- mitä sitoutuminen tasapuoliseen ja rakentavaan ongelmanratkaisuun edellyttää?
- millaisia yhteistyön periaatteita ja toimintatapoja on luotava?
- esim. millaiset toimintatavat ja säännöt kannustavat toimimaan luottamusta herättävästi?

5. On yhteistyöhön sitoutuneita toimijoita, mutta toiminnalta puuttuu ulkoinen legitimizeetti

Historiallinen askel Saimaan järvilohen suojelussa

Maa- ja metsätalousministeriö 17.12.2018 10:45
TIEDOTE

Kuva: Luke, Jorma Piironen

kalatalouden ja voimatalouden yhteishanketta rahoittavat Kuurnan Voima Oy sekä laaja joukko muita yrityksiä ja alueen kuntia.

Maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa äärimmäisen uhanalaisen Saimaan järvilohen elvyttämistä Pohjois-Karjalassa Kontiolahdella. Hallituksen kärkihankkeessa rakennetaan laaja lisääntymisalue järvilohelle ja järvitaimenelle Pielisjoen Kuurnaan. Uoman kunnostushankkeen kokonaiskustannukset ovat noin 2,4 miljoonaa euroa, josta valtio kattaa 1,2 miljoonaa euroa kärkihankerahoituksella. Lisäksi tätä

Kauppalehti

Uutiset

Pörssi

Yritykset

Keskustelu

Blogit

Ki

KL NYT

Tärkeimmät uutiset ja terävimmät näkemykset nyt.

7.9. 19:36

POLITIIKKA

Trump välyytteli jälleen uuden tullipaketin mahdollisuutta

7.9. 19:30

FINANSSI

OPTIO

Yrittäjät marssivat Karjalan kalaseriffin avuksi - "Salakalastus on hanurista"

11.9.2017 13:54 | Päivitetty 12.9.2017 15:45

Yrittäminen

Energia

Kauppalehti Optio

Lifestyle

Urheilu

Matkailu

Ympäristö

- Esim. järvilohen suojelussa vahva yhteistyötahto ja sitoutuneet toimijat (taloudelliset panokset)
- yhteistyö on tuloksetonta, jos salakalastus jatkuu

5. On yhteistyöhön sitoutuneita toimijoita, mutta toiminnalta puuttuu ulkoinen legitimizeetti

- yhteistyöhön osallistuu toimijoita jotka eivät nauti taustaryhmiensä luottamusta tai taustaryhmät ovat eripuraisia tai joitakin taustaryhmiä on jätetty kokonaan ulkopuolelle
- miten yhteistyössä kehitetyt ratkaisut ja yhteisymmärrys saadaan leviämään laajemmalle?
- mistä asioista voidaan viestiä yhdessä ulos päin?